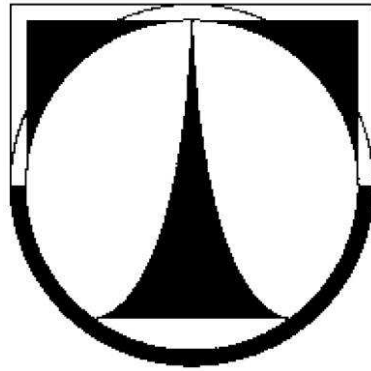

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LIBEREC 2007

Ing. TÁŇA ŠTORKOVÁ SEVERINOVÁ

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: Pedagogiky a psychologie

Studijní program: Souběžné doplňkové pedagogické studium

**VÝUKA ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ NA
ODĚVNÍCH ŠKOLÁCH**

**EDUCATION OF SPECIAL SUBJECTS IN
CLOTHING SCHOOL**

**DER UNTERRICHT DER FACHGEGENSTÄNDE
IN DEN FACHSCHULEN FÜR MODE UND
BEKLEIDUNG**

Diplomová práce: 07-FP-KPP-OO6

Autor:

Ing. TÁŇA ŠTORKOVÁ SEVERINOVÁ

Podpis:

Adresa:

Družstevní 1410

53901 Hlinsko

Vedoucí práce: Doc. Ing. Jiří Vacek, CSc.

Počet

stran	slov	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
50	6980	12	5	15	3

V Liberci dne: 12. 12. 2007

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne: 10. 12. 2007

Ing. Táňa Štorková Severinová

Poděkování

V úvodu bych ráda poděkovala Doc. Ing. Jiřímu Vackovi, CSc. za konzultace a vedení při řešení mé bakalářské práce. Mé poděkování patří i rodičům za podporu ve studiu.

Resumé

Bakalářská práce je zaměřená na analýzu výuky odborných předmětů na oděvních školách. V práci je provedeno šetření aktuálního stavu výuky na středních oděvních školách formou dotazníků směřujících k učitelům odborných předmětů.

V práci je dále navrženo řešení vycházející ze zjištěných nedostatků s cílem tyto nedostatky ve výuce odborných předmětů na středních oděvních školách co nejefektivněji odstranit. V závěru práce je zpracován návrh na projekt jako aktivizující prostředek ke zkvalitnění výuky.

Summary

This bachelor thesis work engaged in the analysis of teaching skills of technical subjects at the clothing schools. The bachelor thesis work is checking the current situation of teaching at the clothing schools by the questionnaires filled in by the technical teachers.

There were some solutions suggested, which want to eliminate effectively the detected faults of teaching at the clothing secondary schools. At the end of the work was worked up a project-suggestion that leads to a higher quality of the teaching skills.

Zusammenfassung

Diese Bachelorarbeit befasst sich mit der Analyse des Unterrichts der Fachgegenstände in den Fachschulen für Mode und Bekleidung. In der Arbeit wurde der aktuelle Zustand des Unterrichts in den Bekleidungsmittelschulen mittels einer Umfrage bei den Fachlehrern festgestellt.

In der Arbeit wurde auch eine Lösung vorgeschlagen, wie man die festgestellten Mängel im Unterricht der Fachgegenstände in den Bekleidungsmittelschulen am effektivsten beseitigt. Zum Schluss der Arbeit wurde ein Projektvorschlag bearbeitet, der als ein aktives Mittel zur Qualitätssteigerung der Lehre führen soll.

Klíčová slova

střední oděvní škola

odborný předmět

tvořivost

vyučovací metoda

dotazník

projektové vyučování

Obsah

Úvod	9
1 Nahlédnutí do historie středních oděvních škol.....	10
1.1 <i>Vznik a význam oděvu .....</i>	10
1.2 <i>Rozvoj oděvní výroby.....</i>	10
1.3 <i>Vývoj středních oděvních škol.....</i>	11
2 Studium na oděvních školách	12
2.1 <i>Předpoklady studia a orientace výuky .....</i>	12
2.1.1 <i>Tvořivost jako základ studia .....</i>	13
2.2 <i>Odborné předměty oděvních škol.....</i>	14
2.2.1 <i>Charakteristika profilových předmětů.....</i>	15
3 Vymezení pedagogického pojmu „vyučovací metoda“.....	17
3.1 <i>Tabulace vyučovacích metod .....</i>	18
3.1.1 <i>Metody motivační .....</i>	18
3.1.2 <i>Metody expoziční.....</i>	18
3.1.3 <i>Metody fixační .....</i>	19
3.1.4 <i>Metody diagnostické .....</i>	19
4 Analýza současného stavu výuky na oděvních školách	20
4.1 <i>Šetření pomocí dotazníků.....</i>	20
4.2 <i>Vyhodnocení dotazníků.....</i>	21
4.2.1 <i>Nakladatelství a vydavatelství INFORMATORIUM.....</i>	23
5 Nástin řešení vycházející ze současného stavu	24
5.1 <i>Motivační metody při výuce odborných předmětů .....</i>	24
5.2 <i>Expoziční metody při výuce odborných předmětů.....</i>	24
5.3 <i>Fixační a diagnostické metody při výuce odborných předmětů .....</i>	27
5.4 <i>Další návrhy řešení nastíněné situace.....</i>	27
6 Projektové vyučování	28
6.1 <i>Návrh projektu .....</i>	29
Závěr	32
Seznam použitých zdrojů	33
Seznam příloh.....	34

Úvod

Výchova a vzdělávání patří mezi nejsložitější, ale také nejzákladnější společenské procesy zaměřené na přetváření skutečností. Pojem výchova je možné formulovat jako záměrné formování osobnosti s cílem dosáhnout změny v jejich vnitřních podmínkách, ale i ve vnějším chování a jednání, a to prostřednictvím procesu předávání již vypracované lidské kultury. Bez výchovy nemůže žádná společnost fungovat, protože každá starší generace předává kulturní dědictví, ke kterému se dopracovala, generaci nastupující a ta ji v jiných podmínkách dále rozvíjí.

Vzděláváním se rozumí nejen osvojování si určité soustavy teoretických poznatků (vědomostí) a praktických dovedností, ale i utváření celkového postoje člověka ke světu a společnosti. Rozlišují se dva druhy vzdělávání, všeobecné a odborné. Výchova a vzdělávání se vzájemně prolínají v jedné činnosti a realizují se v institucích, z nichž nejdůležitější je rodina a škola.

Školní vyučování se skládá z organizační formy a z vyučovací metody. Organizační forma, kterou představuje vyučovací hodina, je architekturou neboli stavbou vyučování. Vyučovací metodu potom lze přirovnat k technologii vyučování.

Dobrá teoretická a praktická znalost vyučovacích forem a vyučovacích metod je jedním z nejdůležitějších předpokladů úspěšného působení učitele ve škole.

1 Nahlédnutí do historie středních oděvních škol

1.1 Vznik a význam oděvu

Oděv vznikl jako účelná ochrana člověka před vnějšími vlivy (chladem, deštěm, větrem), postupně se stal prostředkem k zahalování částí těla, která byla považována za tabu a následně také výrazem estetického citění člověka (maskování, náboženské obřady, získávání pozic v tlupě apod.).

I dnes odívání ovlivňují především fyziologické aspekty a vnější prostředí (pohlaví, věk, zdravotní stav člověka a jeho aktivita, teplota a vlhkost vzduchu, apod.), veliký vliv ale také mají společenské aspekty (tradice a zvyklosti, životní úroveň nositele a móda). V odívání je nutností optimálně skloubit všechny tyto požadavky, protože stále platí, že „šaty dělají člověka“. Z výše uvedeného vyplývá, že oblast odívání je velmi složitá a rozsáhlá, přesto však nesmírně zajímavá.

1.2 Rozvoj oděvní výroby

Výroba textilu (tedy přízí, tkanin a pletenin) a následná výroba oděvů patří k nejstarším lidským činnostem a dovednostem.

V pravěkých dobách si oděv vyráběl každý člověk sám a pouze pro svoji vlastní potřebu. Nicméně se výroba oděvu brzy stala výlučně domácí prací žen a to na poměrně dlouhou dobu. Výroba textilu byla v této době rukodělná, znalosti a dovednosti vedoucí k výrobě oděvů se předávaly z generace na generaci. Později začaly vznikat řemeslnické dílny, kde každý pracovník zhotovoval celý výrobek sám. Brzy se ale začaly rozvíjet manufaktury a uplatňovala se dělba práce mezi specializovanými pracovníky. Mladí lidé se učili řemeslu přímo v dílnách.

Rozvoj průmyslové výroby v 18. století přenesl ruční výrobu přízí, tkanin a oděvů z vesnic do továren. Nastala mechanizace tohoto odvětví, a tím i expanze textilního průmyslu. Textilní výroba byla vůbec první, která se začala průmyslově rozvíjet a fakticky tak průmyslovou revoluci zahájila (1750 – 1900). Vše se začalo vyrábět ve velkém, což vedlo k nárůstu nároků na kvalifikaci pracovníků v oděvní odvětví a právě proto je s tímto obdobím spojen vznik a rozšíření odborného oděvního školství [1].

1.3 Vývoj středních oděvních škol

První zmínky o odborných školách s určitým textilním zaměřením spadají do období vlády Josefa II. (1764 – 1790), kdy se zásluhou průkopníka pedagogiky prof. Ferdinanda Kindermanna zrodila koncepce tzv. škol industriálních, v nichž byly do výuky zařazeny předměty související se zemědělstvím a s postupně se rozvíjejícím textilním průmyslem, například předměty o zpracování lnu, vlny a bavlny.

V roce 1871 založila Karolína Světlá Ženský výrobní spolek, jehož zásluhou vzniklo u nás do 80. let 19. století na 50 dívčích průmyslovek.

Odborných škol dále přibývalo, nižší byly dvouleté, vyšší čtyřleté. Jejich úroveň se zvyšovala rozšiřováním praktického výcviku v dílnách, prohloubením teoretického vyučování a zvyšováním počtu učitelů a jejich kvality.

Léta 1938-1945 jsou v důsledku nacistické okupace i léty úpadku školství. Protektorátní vláda v roce 1940 nařídila, že inženýrské vysvědčení mohou získat jen ti absolventi vyšších průmyslových škol, ve kterých byl vyučovacím jazykem jazyk německý [2].

Školským zákonem z roku 1948 byly všechny školy v našem státě převzaty do státní správy s jednotnou organizací, jednotnými studijními požadavky, jednotnými studijními plány, osnovami a učebnicemi i jednotným školským dozorem. Tento zákon způsobil unifikaci našeho školství a výrazně omezil samostatné myšlení u žáků a studentů. Po roce 1989 se objevuje výrazná tendence napravit tento stav, vychovávat z žáků a studentů samostatně myslící a tvůrčí osobnosti, které by byly schopny orientovat se v problémech a lépe se zařadit do rychle se rozvíjející společnosti.

Současné oděvní školy se dělí na oděvní učiliště, střední odborné školy s maturitou a oděvní průmyslovky. Oděvní učiliště se zaměřuje zejména na rozvíjení praktických dovedností, naopak oděvní průmyslovky upřednostňují teoretické znalosti. Smyslem všech těchto škol je ale vychovat odborníky s dobrou teoretickou i praktickou výbavou, kteří budou schopni uspokojovat požadavky vyplývající z funkcí oděvu a to na všech úrovních jeho vzniku.

2 Studium na oděvních školách

2.1 Předpoklady studia a orientace výuky

Studiu na oděvních školách připravuje absolventy na specifický obor, ve kterém je důležité skloubit umělecký faktor s technickým. Studenti se musí naučit přemýšlet o oděvu jak po stránce výtvarné, tak i po stránce technické. Předpokladem studia na oděvních školách by měla být proto nejen manuální zručnost (a to na všech typech oděvních škol) a určité výtvarné nadání (zejména cit pro tvar, barvu a proporce), ale především i samostatná tvůrčí činnost (tvořivost) v oblasti odívání.

V samotném studiu je pak důležité volit takové metody vyučování, které budou tyto předpoklady dále rozvíjet a tím poskytovat žákům nejen ucelený okruh znalostí, ale především je budou učit myslet a samostatně získávat nové poznatky.

Konkrétní obsahové složky odborného vzdělání na oděvních školách:

- osvojení výtvarného myšlení a vlastního výtvarného názoru,
- osvojení estetických zásad historické i současné výtvarné kultury a odívání,
- ovládání realistické kresby figury a získání vědomostí o anatomii lidského těla,
- dovednosti ve vytváření asociací mezi skutečným tvarem objektu a jeho znázorněním (proporcionalita),
- dovednosti v konstruování jednotlivých typů oděvů včetně jejich modelových úprav,
- vědomosti o vlastnostech a použití oděvních materiálů, metodách jejich zušlechťování a zkoušení,
- znalosti technologických postupů výroby jednotlivých typů oděvů a k tomu potřebných strojů a zařízení,
- vědomosti z oblasti organizace a řízení výroby,
- počítačová gramotnost (dovednosti v oblasti běžných uživatelských programů, ale i odborných a speciálních jako např. počítačová konstrukce stříhů, plánování oděvní výroby apod.).

Díky osvojení výše zmíněných vědomostí a dovedností, které jsou náplní studia na oděvních školách, by měl být absolvent schopen samostatně pracovat a aplikovat

do výroby návrhy vlastní i jiných výtvarníků, včetně vytváření technické dokumentace a to s uplatněním nových technických a estetických poznatků. To vše by nebylo možné bez základního těžiště výuky na oděvních školách a to podpory a rozvíjení tvořivého potenciálu studentů.

2.1.1 Tvořivost jako základ studia

Tvořivost je možné definovat jako činnost (ať už uměleckou nebo technickou), jejímž výsledkem je něco nového a užitečného. Být tvořivý znamená řešit věci neočekávaně, důvtipně, překvapivě a objevně, tedy neopírat se o již existující postupy, ale přicházet s novými a neobyčejnými nápady.

V dnešní moderní, otevřené a demokratické společnosti nestačí absolventům škol být pouze inteligentními a vzdělanými osobnostmi, ale vyžaduje se od nich především tvůrčí duch. Z tohoto důvodu se stala na všech typech škol nezbytnou součástí výchovy a vzdělávání právě podpora a motivace k tvůrčí činnosti. Oděvní školy nejsou výjimkou, spíše naopak. Právě v oblasti módy jsou nové myšlenky a nápady nezbytné, bez nich by se odívání stalo nudným a jednotvárným.

Díky poznatkům ze současné psychologie a pedagogiky je dnes již možné vycházet z předpokladu, že všichni jedinci jsou do určité míry tvořiví a že tvořivost není závislá pouze na talentu a nadání, ale je možné ji rozvíjet a trénovat.

Učitel může podporovat tvořivost studentů především prostřednictvím obsahu učiva jednotlivých předmětů a to záměrným navozováním tvořivé aktivity prostřednictvím tvořivých situací, úloh tvořivého charakteru, řešení problémů apod. [3].

Každý vyučovací předmět přispívá k rozvoji tvořivosti vlastním specifickým způsobem. Každý tematický celek a z něho vyplývající úlohy se dají koncipovat a zadávat jako problém s více způsoby řešení, jež si vyžadují logický a tvořivý přístup. Základní zásadou je nahradit určitou část netvořivých úloh cvičeními tvořivými, podněcovat u studentů produkování myšlenek, nápadů, kladení otázek a především podporovat jejich samostatnost, pozitivní sebehodnocení, ale také zodpovědnost.

2.2 Odborné předměty oděvních škol

Odborné předměty na oděvních školách lze rozdělit na hlavní odborné předměty tzv. profilové předměty, které seznamují studenty s podstatou přetváření plošné textilie na oděvní výrobek a doplňující odborné předměty, které prohlubují odborné vědomosti a dovednosti.

Profilové předměty a jejich náplň by měla být na všech oděvních školách stejná, neboť učivo těchto předmětů spolu úzce souvisí a prolíná se. Skladba, ale i náplň doplňujících odborných předmětů se však na oděvních školách může lišit a pro samotný obor není příliš významná, proto o doplňujících odborných předmětech nebude tato práce více pojednávat.

Pro samotný oděvní obor je však velmi důležitá i odborná praxe, která fakticky spojuje a upevňuje nabyté vědomosti z profilových předmětů. Neméně důležité jsou také exkurze do výrobních podniků, návštěvy odborných veletrhů a módních přehlídek.

Mezi profilové předměty oděvních škol patří:

- konstrukce a modelování oděvů,
- technologie oděvní výroby,
- oděvní materiály,
- stroje a zařízení v oděvní výrobě,
- organizace oděvní výroby.

Příklady doplňujících odborných předmětů:

- výpočetní technika,
- počítačová grafika,
- základy oděvního výtvarnictví,
- dějiny umění,
- dějiny oděvní kultury,
- textilní techniky.

2.2.1 Charakteristika profilových předmětů

Konstrukce a modelování oděvů

Vytvoření konstrukce střihu je jednou z prvních a nejodpovědnějších činností při tvorbě oděvu. Konečné tvary střihových dílů totiž tvoří tvar hotového oděvu.

V tomto předmětu se studenti učí poznávat lidské tělo, zabývají se základy anatomie, tvarotvornými soustavami a samotnou tvarovou charakteristikou lidského těla. Řeší vztahy mezi rozměry a tvary lidského těla a oděvu, učí se orientovat na lidském těle a snímat jeho povrch. Studenti jsou dále seznámeni s velikostními sortimenty používanými v České republice a i v zahraničí.

Stěžejní částí tohoto předmětu je způsob a princip stanovení konstrukčních vztahů, systém konstrukčních přídavek a samotná metoda konstruování a modelování jednotlivých typů oděvů.

Doplňkem k tomuto předmětu je konstrukce nestandardních oděvů, oděvů pro postavy s tělesnými anomáliemi či odstranění vad oděvů, dále principy stupňování střihových dílů a v neposlední řadě automatizační prvky v procesu konstrukce oděvů.

Pro vlastní konstrukční práci je nezbytná nejen znalost metody a postupu konstruování, ale i znalost vlastností oděvního materiálu, ze kterého bude oděv vyráběn. Důležitá je také vědomost o technologii výroby oděvu. Pouze znalostí těchto aspektů lze zaručit, že oděv bude plně přizpůsoben potřebám postavy.

Technologie oděvní výroby

Technologie obecně je nauka o metodách a způsobech zpracování surovin, materiálů a polotovarů ve vyšší stupeň, kterým je v oděvní technologii oděvní výrobek.

V předmětu technologie oděvní výroby se studenti nejprve učí poznávat základní druhy stehů a švů, důležité pro studenty je dále osvojení základních technologických pojmů. Hlavní náplní výuky však je rozbor výroby součástí, dílů, dílců a jejich montáží u základních druhů oděvů. Tvorba technologických postupů a praktické procvičování stěžejních technologických celků výroby oděvů.

Oděvní materiály

V předmětu oděvní materiály se studenti seznamují s veškerými materiály, nutnými ke zhotovení, opravování a účelnému nebo módnímu doplnění oděvních

výrobků (ať už jde o hlavní oděvní materiál, výztužný a výplňkový materiál, technickou i textilní drobnou přípravu nebo šicí nitě).

Studenti získávají vědomosti o použitých surovinách, postupu výroby a možnostech úpravy výše zmíněných oděvních materiálů. Tyto znalosti mají základní význam pro určení optimální technologie zpracování a zajištění co nejlepších užitných a estetických vlastností oděvu. Předmět seznamuje studenty i se způsoby zjišťování a hodnocení zpracovatelských a uživatelských vlastností oděvních materiálů a výrobků dle příslušné normy na vybraných zkušebních přístrojích.

Stroje a zařízení v oděvní výrobě

V tomto předmětu se studenti seznamují s technickými (ať už mechanickými či automatizovanými) pomůckami potřebnými k oddělování, spojování a tvarování oděvních materiálů a výrobků a s jejich principy. Zabývají se problematikou tvorby nálože a způsobů dělení nálože na součásti, dále principy a technikami spojování dílů a součástí při výrobě oděvů. Důležité je také seznámit studenty se stroji pro žehlení a tvarování v konfekční výrobě a technikou související s logistikou, tedy možnostmi dopravy dílů a součástí mezi jednotlivými výrobními úseky.

Organizace oděvní výroby

Tento předmět ve své podstatě spojuje znalosti z předchozích předmětů. Učí studenty jak jednotlivé činnosti při tvorbě oděvu na sebe navazují v různých typech výroby (zakázková, malosériová, hromadná). Učí studenty vypracovávat technickou dokumentaci a rozdělovat samotnou práci pracovníkům tak, aby byla výroba hospodárná a přitom vznikl kvalitní výrobek.

3 Vymezení pedagogického pojmu „vyučovací metoda“

Pojem metoda pochází z řeckého slova *methodos* a v překladu znamená cesta. Obecně jde o způsob, jak dosáhnout jistého předem stanoveného cíle prostřednictvím vědomé a plánovité činnosti.

Při výchově a vzdělávání metoda vyjadřuje způsob, jak při vyučování naučit látku. Pomocí vyučovací metody učitel předává studentům informace a dovednosti, rozvíjí jejich poznávací procesy, aktivizuje jejich zájem o učení a poznávání, a také rozvíjí jejich morální, sociální, pracovní a estetický profil. Působí tedy na smysly studentů a vede je k logickému myšlení a k prožitkům.

Jednotlivé vyučovací metody učitel uspořádá v ucelený a promyšlený systém, který může být realizován v jedné vyučovací hodině, několika hodinách, ale také v domácím učení studentů. Student musí umět samostatně používat vyučovací metody při sebevzdělávání (práce s knihou, umět samostatně pozorovat, opakovat, demonstrovat problém atd.).

Vyučovací metody je nutné volit tak, aby žák přešel ve vhodný čas od znalostí představové úrovně k abstraktním pojmům a zákonům a aby dovednosti prošly vývojem přes stádium výrazné nedokonalosti a tuhosti až do stadia uvolnění a adaptability a byly dokonale procvičeny.

Vyučovací metoda bývá mnohdy zaměňována s vyučovací formou, kterou ve školním vzdělávání prezentuje vyučovací hodina. Jsou to ale rozdílné didaktické kategorie, které spolu však úzce souvisí a jen s obtížemi je lze od sebe odtrhnout. V každém typu vyučovací hodiny může být použito mnoho druhů vyučovacích metod, a to podle povahy učiva, vyspělosti žáků, časových možností učitele, dostupného technického vybavení apod.

3.1 Tabulace vyučovacích metod

Metodami lze nejen rozvíjet vědomosti a dovednosti, ale také předávat či objevovat informace. Jedná se však pouze o první fázi procesu vzdělávání, tedy o podání učiva, jeho expozici. Nové poznatky je ovšem nutné dalšími vyučovacími metodami fixovat, procvičovat, upevňovat. Učitel musí mít také přehled o stavu vzdělání, musí tedy používat i metody kterými žáka kontroluje a hodnotí.

Ve smyslu tohoto čtyřdílného procesu lze vyučovací metody rozdělit na:

- a) metody motivační,
- b) metody expoziční,
- c) metody fixační,
- d) metody diagnostické.

3.1.1 Metody motivační

Smyslem motivačních metod je vzbudit zájem o učení, podnítit aktivitu a usměrnit žáka. Bez vyhovující motivace se žák učí bez efektu, zůstává lhostejný, bez učební aktivity a mnohdy ani nechápe smysl učení.

Mezi motivační metody patří např.: motivační rozhovor, vyprávění, demonstrace, uvádění příkladů z praxe, ilustrace, podněcování žáků výzvou, pochvalou apod.

3.1.2 Metody expoziční

Expoziční článek vyučovacího procesu a vyučovací hodiny zajišťuje nové poznatky a zkušenosti, jde o podání učiva.

Expoziční metody se dále dělí na:

1. Přímý přenos sdělování poznatků
  - a) monologické metody (přednáška, vyprávění, popis, vysvětlování, instrukce).
2. Zprostředkovaný přenos poznatků
  - a) demonstrační metody (použití obrazu, filmu, televize, pohybů, modelů, maket, exkurze, magnetofon, hudební nástroj, kresba),

- b) pracovní metody (laboratoře, pozemky, praxe),
- c) hra jako vyučovací metoda (hra s hračkou, inscenace, dramatizace),
- d) dialogické metody (učitel vyslovuje otázku a žák hledá odpověď, jde o nátlak k logickému usuzování, žák řeší nějaký projekt).

3.1.3 Metody fixační

Fixační článek ve vyučovací hodině je nezbytný proto, aby bylo zabráněno procesu přirozeného zapomínání. Předpokládá se systematické opakování a procvičování, ale nelze opomenout skutečnost, že pevnost poznatků bývá ovlivněna také silnými prožitky při expozici nového učiva.

Mezi fixační metody patří např.: ústní a písemné opakování, semináře, domácí úkoly apod.

3.1.4 Metody diagnostické

Diagnostické a kontrolní metody bývají v praxi neprávem zužovány na ústní a písemné zkoušení. Kontrola však má být spojena s korekcí a s opakováním opravených výkonů. Vedle klasických ústních a písemných zkoušek se dnes používá přesnějších didaktických zkoušek jako rozboru prací, systematického pozorování, rozhovorů apod.

Mezi diagnostické metody patří např.: písemné zkoušky, ústní zkoušky, výkonové zkoušky, pozorování žakových projevů, rozbor žakových prací apod.

[8] a [9]

4 Analýza současného stavu výuky na oděvních školách

Tématem této diplomové práce je výuka odborných předmětů na oděvních školách, z tohoto důvodu bylo nutné v úvodu experimentální části provést analýzu současného stavu výuky na středních oděvních školách. Analýzou je rozuměno zhodnocení výuky ve smyslu souladu jednotlivých odborných (profilových) předmětů s moderním rozvojem vědy, techniky a moderních metod vzdělávání.

4.1 Šetření pomocí dotazníků

Ke zjištění aktuálního stavu na středních oděvních školách byl sestaven dotazník, který byl následně odeslán elektronickou poštou do šestnácti škol v České republice nabízejících studentům oděvní obory. Seznam obeslaných škol je uveden v příloze 1. Dotazník byl anonymní a byl směřován k učitelům jednotlivých odborných (profilových) předmětů tak, aby objasnil jejich vzdělání, používané učebnice a pomůcky a vztah učitelů a samotných škol k novým informacím.

Dotazník se vztahoval k pěti odborným předmětům (Konstrukce a modelování oděvů, Technologie oděvní výroby, Oděvní materiály, Stroje a zařízení v oděvní výrobě a Organizace oděvní výroby). Aktuálnost každého předmětu byla zjišťována v osmi otázkách.

Otázky v dotazníku:

1. Jaké je Vaše vzdělání (SŠ, VŠ a jejich zaměření)?
2. Absolvovali jste nějaká školení (kurzy) či studium v rámci celoživotního vzdělávání (v případě že ano, jaká)?
3. Jaké učebnice a knihy používáte k výuce odborného předmětu? Uveďte rok jejich vydání.
4. Jaké učebnice a knihy mají k dispozici studenti? Uveďte rok jejich vydání.
5. Jaké časopisy odebírá Vaše škola (vztahující se k odbornému předmětu)?
6. Navštěvujete vy a studenti odborného předmětu veletrhy a exkurze (v případě že ano, jaké)?
7. Jaké pomůcky používáte k výuce odborného předmětu?
8. Využíváte k výuce odborného předmětu počítač (v případě že ano, jak)?

Z šestnácti dotazovaných škol dotazník vyplnilo a odeslalo zpět pouze pět škol. Z tohoto důvodu proto nelze vytvářet žádné obecné závěry, ale lze pouze nahlédnout do problematiky stavu současné výuky, protože statisticky není tento počet zcela zanedbatelný.

4.2 Vyhodnocení dotazníků

Zjišťovaná kritéria byla sestavena do přehledných tabulek, pro každý odborný předmět vždy jedna tabulka [příloha 2]. Pro přehlednost každé tabulky byla odpověď „předmět se nevyučuje“ zvýrazněna červenou barvou a odpověď „předmět je součástí jiného předmětu“ zvýrazněna modrou barvou.

Z dotazníků je zřejmé, že ve většině dotazovaných škol není pro každý odborný předmět jeden specializovaný učitel, častěji učí jeden učitel více odborných předmětů. Pouze v jedné škole z dotazovaných mají pro každý odborný předmět jednoho specializovaného učitele. Celkem tedy z pěti škol, které dotazník odeslaly vyplněný zpět na otázky odpovědělo devět učitelů.

Většina vyučujících odborných předmětů má vysokoškolské vzdělání, pouze v jednom případě jde výlučně o středoškolské vzdělání. Vysokoškolské vzdělání však není ve všech případech oděvního směru, i když převládá. V několika případech se v dotazníku vyskytuje středoškolské vzdělání oděvního směru v kombinaci s vysokoškolským vzděláním pedagogického směru. V případech vysokoškolského vzdělání oděvního směru je toto následně doplněno dalším doplňkovým vzděláním pedagogického směru, i když spíše na úrovni odborného kurzu. Ze sumárního hlediska lze tedy říci, že 90% učitelů odborných předmětů (dotazovaných škol) má odpovídající odborné i pedagogické vzdělání.

Své vzdělání téměř polovina respondentů prohloubila absolvováním počítačového kurzu. Mezi další absolvované kurzy patřily např. Kurz stříhové konstrukce Müller & Sohn (ve dvou případech), Kurz nových módních trendů (ve dvou případech), Kurz zpracování oděvů novými výztužnými materiály (v jednom případě), Kurz etické výchovy (v jednom případě) a Kurz zbožiznalství (také v jednom případě).

Další část dotazníku se týkala informací o učebnicích používaných k výuce odborného předmětu (jejich aktuálnosti a dostupnosti pro studenty). V předmětu Konstrukce a modelování oděvů používají učitelé k výuce učebnice vydané

jak v rozmezí let 1964 až 1986 tak i novější učebnice z roku 2000 z nakladatelství Informatorium. Tyto učebnice však studenti nemají ve většině případů k dispozici. Pouze v jednom případě mají studenti k dispozici učebnici konstrukce avšak z roku 1986, v ostatních školách slouží studentům k pochopení učiva pouze poznámky z výuky.

V předmětu Oděvní technologie používají učitelé k výuce učebnice z let 1984 až 1988 a dále také novější učebnice z roku 2000 opět z nakladatelství Informatorium. Učebnice z nakladatelství Informatorium mají studenti ve dvou případech také k dispozici.

V předmětech Oděvní materiály a Stroje a zařízení v oděvní výrobě je situace obdobná. Učitelé vlastní učebnice, jejichž rok vydání se pohybuje jak kolem roku 1985, tak novější z nakladatelství Informatorium z roku 2000, v těchto předmětech se však objevují i učebnice vydané kolem roku 1995. K dispozici mají studenti ve dvou případech učebnice z roku 1984 a 1988 (Oděvní materiály) a ve třech případech učebnice z roku 2000 (Oděvní stroje a zařízení dvakrát a jednou Oděvní materiály). V předmětu organizace oděvní výroby se žádné učebnice nevyskytují.

Lze tedy říci, že učitelé používají k výuce z 50% staré učebnice a z 50% novější učebnice, dále je možné konstatovat, že v 90% případů mají studenti při studiu k dispozici pouze poznámky z výuky, případně materiály vypracované samotným vyučujícím.

V další části dotazníku byly otázky zjišťující vztah škol a učitelů k novým informacím. Jako představitelé nositelů nových informací byly chápány odborné časopisy, odborné veletrhy, výstavy a exkurze škol do odborných podniků. Z dotazníku vyplývá, že všechny dotazující školy navštěvují se studenty veletrh STYL a KABO (probíhající dvakrát ročně na Brněnském výstavišti) s největší prezentací textilního, oděvního a kožedělného průmyslu u nás. Kromě tohoto veletrhu školy navštěvují i odborné podniky, bohužel ale v poměrně malé míře.

O novinkách se školy dále dozvídají především z časopisu Textil Žurnál (čtyři školy z pěti), jediným odborným měsíčníkem vydávaným v České Republice. Dvě školy dále také odebírají obdobný časopis ze Slovenské republiky Móda revue. Dvě školy také odebírají německý časopis věnující se pouze konstrukci stříhu Rundschau. Dvě školy dále uvedly, že odebírají měsíčník Burda, který však nelze považovat za odborný časopis, protože je určen spíše pro laickou veřejnost. Lze tedy konstatovat, že informovanost škol o novinkách z oboru by mohla být dostačující.

V závěrečné části dotazníku byl zjišťován stav pomůcek k výuce odborných předmětů. Z dotazníku je zřejmé, že učitelé používají k výuce spíše klasické (léta neměnné) pomůcky jako jsou např.: v předmětu Konstrukce střihu pomůcky pro rýsování na tabuli, v předmětu Technologie oděvní výroby vlastnoručně zhotovené vzorníky ušitých dílů a součástí, v předmětu Oděvní materiály pak vzorníky látek (obstarané samotnými vyučujícími), v předmět Stroje a zařízení prospekty firem vyrábějící šicí, žehlící a řezací techniku.

V otázce používání počítače k výuce odborných předmětů byla větší část odpovědí spíše záporná, pouze v jednom případě se objevily prezentace v PowerPoint vizualizér a interaktivní tabule. Zůstává však otázkou, zda zejména dvě posledně jmenované pomůcky učitelé skutečně k výuce odborného předmětu pravidelně používají, či zda je škola pouze vlastní. V několika ojedinělých případech se také objevilo použití programu MS Word, který se však dá použít spíše k přípravě výuky než k výuce samotné.

4.2.1 Nakladatelství a vydavatelství INFORMATORIUM

Je na místě se v této části práce zmínit o nakladatelství a vydavatelství INFORMATORIUM, které je jako jediné v České republice zaměřené na vydávání středoškolských odborných učebnic a jako jediné vydává učebnice z textilní tematikou. V současné době jsou na trhu učebnice tohoto nakladatelství pro předměty Konstrukce a modelování střihů, Technologie oděvní výroby, Oděvní materiály a Stroje a zařízení.

Současné učebnice odborných předmětů:

- KOCURKOVÁ, J. Škola střihů – sukně.
- KOCURKOVÁ, J. Škola střihů – dámské kalhoty.
- KOCURKOVÁ, J. Škola střihů – pánské kalhoty.
- KOCURKOVÁ, J. Škola střihů – dámské košile, halenky a šaty.
- VELÍKOVÁ, E. Oděvní technologie I, II, III pro UO Krejčí.
- KOZLOVSKÁ, H. Oděvní materiály I a II pro SOU a SOŠ.
- HAAS, V. Oděvní stroje a zařízení I a II pro SOU a SOŠ.

5 Nástin řešení vycházející ze současného stavu

Návrh řešení výuky odborných předmětů na oděvních školách vychází ze zjištěného aktuálního stavu uvedeného v kap. 4.2 a je v součinnosti s léty ověřenou praxí v podobě využití a zkompileování vyučovacích metod.

5.1 Motivační metody při výuce odborných předmětů

Motivace v odborných předmětech na oděvních školách probíhá převážně pouze několika strohými informacemi o probíraném oděvu, leckdy doplněnými praktickou ukázkou v podobě hotového oděvu (z vlastních zdrojů učitele odborného předmětu). Avšak v motivačních metodách, tedy v motivaci ke studiu a samotné probírané látce, lze velmi dobře využít právě učitelé často opomíjenou kreativitu.

Motivační metody používané v odborných předmětech by bylo vhodné oživit především sledováním aktuálních módních trendů v časopisech, televizi, navštěvováním samotných módních přehlídek a výstav, použitím obrazových materiálů s aktuálními módními trendy (vztahujícími se k probíranému oděvu) na nástěnce ve třídě, řízenými rozhovory mezi učitelem a studenty o oblékání, o tom co vidí studenti kolem sebe (rodina, spolužáci, ulice apod.).

Protože náplň odborných předmětů je spíše technicky zaměřená, měly by právě motivační metody vracet studenty k uměleckému pohledu na oděv a podporovat v nich oděvní tvořivost.

5.2 Expoziční metody při výuce odborných předmětů

Při podávání učiva studentům na oděvních školách je nejčastěji využívána monologická metoda (tj. výklad) často v kombinaci s názornou ukázkou.

Konkrétním příkladem může být výklad v hodině Technologie oděvní výroby. K lepšímu pochopení studentů se využívá názorné pomůcky v podobě již vypracovaného technologického vzorníku. Vzorník se většinou skládá z několika částí z nichž každá demonstruje jeden krok z technologického postupu šité oděvní součásti. Vzorníky školy získávají svépomocí (buď si je vyučující vytvoří sám, nebo

je vytvoří studenti v rámci odborného výcviku). V tomto předmětu představuje veliký problém zdlouhavé diktování technologických postupů, které ubírá čas názornému a problémovému či projektovému vyučování. Východiskem by mohlo být jak dostatečné množství novějších učebnic, tak i používání softwaru Projekt Macenauer, který mimo jiné umožňuje sestavovat technologické postupy na základě výběru z předem vložených technologických operací. V tomto předmětu je možné i využití interaktivní tabule při výuce v podobě jednoduchých úkolů (např. doplňte k obrázku správný výraz, sestavte diagram dle technologického sledu operací apod.). [příloha 3 a příloha CD].

V předmětu Konstrukce a modelování oděvů se z expozičních metod uplatňuje především pracovní metoda, při které vyučující rýsuje na tabuli a studenti do sešitu. Dnes by však již bylo vhodnější vyučovat tento předmět pomocí prezentací v programu PowerPoint. Zdlouhavé a nepřesné rýsování křídou na tabuli (případně fixou na tabuli) by PowerPointové prezentace odbouraly a vyučujícímu tak práci velmi usnadnily, protože každé kliknutí myši představuje v tomto případě automatické narýsování jedné přímky. Vyučující by tak mohli daleko více času věnovat samotnému vysvětlení konstrukčního postupu. Počítačová konstrukce také umožňuje daleko více zobrazovacích efektů než klasická křída, pravítko a tabule.

Velmi často zanedbávanou součástí toho předmětu je dialogická metoda, pomocí které se studenti snaží nalézt modelové řešení technického nákresu oděvu buď předloženého učitelem nebo samotnými studenty. Konstrukční řešení oděvu dle návrhu studentů nebo např. shlédnutém na módní přehlídce by u studentů jistě podpořilo zájem o samotný oděvní obor. Při výuce tohoto předmětu by vyučujícímu velmi pomohl německý časopis Rundschau, ve kterém jsou pravidelně zpracovávány stříhové konstrukce včetně modelových úprav aktuálních módních oděvů (tento časopis však podle průzkumů pomocí dotazníků odebírá velmi málo škol). Zkvalitněním výuky tohoto předmětu by mohlo být také použití počítačových CAD systémů při výuce konstrukce oděvů např. programy firmy Investronica.

V předmětu Oděvní materiály se při expozici učiva také nejčastěji uplatňuje výklad v kombinaci s pracovní metodou. Jak vyplývá z dotazníků, pracovní metodu v tomto předmětu (dle dotazovaných pomůcek) nejčastěji prezentuje rozbor textilií (např. spalovací zkouškou se zjišťuje materiálové složení, pouhým okem případně lupou se dále zjišťuje vazba a dostava předloženého vzorku). Ke zkvalitnění výuky v tomto

předmětu by přispělo používání mikroskopů, které nahrazují výše vyjmenované a z pohledu moderní doby spíše laické pracovní metody.

V předmětu Stroje a zařízení je názorná ukázka často prezentovaná prospekty firem vyrábějící šicí, žehlící a řezací techniku, nanejvýš demonstrace objektu v jeho reálném prostředí prostřednictvím exkurzí. Exkurze umožňuje předvést a ukázat konkrétní objekty, umožnit skutečný styk s jevy, které nejsou dosažitelné při běžné výuce. Uskutečňuje se návštěvou výrobních podniků, kde se sleduje např. strojová technika, vyřešení stavebnicové technologie, mezioperační doprava apod. Ke zkvalitnění výuky v předmětu Stroje a zařízení by přispělo moderní vybavení dílen (např. odkoupením již nepoužívaného stroje od výrobního podniku), ve kterých probíhá praktická výuka.

V rámci předmětu organizace oděvní výroby získávají studenti vědomosti potřebné k plánování výroby. Ke zkvalitnění výuky v tomto předmětu je vhodné do vyučování zařazovat projekty fiktivních výrobních dílen, ve kterých se studenti samostatně nebo ve skupinách snaží najít optimální řešení výrobní linky pro zadaný počet vyráběných kusů oděvů. Pro tyto účely je také možné využít již výše zmíněný software firmy Projekt Macenauer. Tento software obsahuje především programy pro plánování a řízení výroby. Součástí programu je sborník normativů, který umožňuje sestavování výrobních postupů a interaktivní přidělování práce pracovníkům fiktivní výrobní linky.

Protože však z dotazníku vyplývá, že předmět Organizace oděvní výroby je ve většině dotazovaných škol součástí Technologie oděvní výroby, není mu tedy bohužel přikládána příliš velká důležitost. Při tom je to právě tento předmět, který spojuje a propojuje znalosti z ostatních odborných předmětů v jednotný celek s využitím projektového vyučování, rozvíjejícího samostatnost studentů a tvůrčí myšlení studentů.

5.3 Fixační a diagnostické metody při výuce odborných předmětů

Použití těchto metod v oděvních školách se příliš neliší od použití v jiných typech škol. Jde především o ústní a písemné opakování, domácí úkoly, písemné zkoušky, ústní zkoušky.

Mezi fixační a diagnostické metody však také patří pozorování projevů studenta a rozbor studentových prací. Při výuce odborných předmětů na oděvních školách lze toto hledisko vyřešit například uspořádáním školní módní přehlídky, ve které by každý student uplatnil a prezentoval své vlastní nápady.

5.4 Další návrhy řešení nastíněné situace

Veřejně zmiňovaným problémem, který je však z dotazníků také patrný, je to, že největším problémem současného školství je nedostatek financí na potřebné pomůcky. Z toho jasně vyplývá, že některá mnou zmiňovaná řešení vzniklé situace nelze v dohledné době vyřešit.

Východiskem a další možností zkvalitnění vyučování na oděvních školách by však v současné době mohlo být alespoň propojení jednotlivých předmětů tak, aby studentům poskytovaly ucelený soubor vědomostí a dovedností neodtržený od reality použitím moderních vyučovacích metod.

6 Projektové vyučování

Projektové vyučování je jednou z moderních (aktivizujících) metod vzdělávání, které zkvalitňují vyučování ve škole. Při projektovém vyučování řeší studenti úkol komplexního charakteru s využitím svých individuálních vědomostí, zkušeností a nadání. Projektové vyučování prohlubuje kvalitu učení, potlačuje mechanické učení, rozptýlenost poznatků z jednotlivých předmětů, odtrženost poznatků od reality života, zvyšuje motivaci studentů, jejich aktivitu, tvořivost a v neposlední řadě i vzájemnou komunikaci a zodpovědnost.

Fáze při tvorbě projektu:

1. Ujasnění cílů a úkolů učitelem (učitel by měl volit taková témata či situace, které pro studenty představují skutečný problém).
2. Prodiskutování plánu řešení se studenty (výsledný plán je vhodné ve třídě publikovat).
3. Studenti řeší zadané úkoly (shromažďují informace, vyrábějí různé předměty, sestavují modely pod.).
4. Zveřejnění výsledků práce.
5. Hodnocení (učitel slovně hodnotí a posuzuje, často spolu s žáky, jak se žáci zhostili formulace problémů, či jak prezentovali svoje výsledky).

[15]

Projektové vyučování je jednou z možností zkvalitnění výuky na středních odborných školách. Tato moderní metoda výuky pomůže studentům propojit znalosti z jednotlivých předmětů do uceleného komplexu, tedy vidět věci a jevy ve vzájemných souvislostech a vztazích, bez odtržení od praxe a s rozvojem jejich tvořivého potenciálu. Jednoduše řečeno projektové vyučování spojuje obsah učení se životem a poznání s činností.

6.1 Návrh projektu

Název projektu: Móda s tvůrčí jiskrou historie

Typ projektu: střednědobý

Doba konání: září – prosinec

Věková skupina: studenti 3. ročníku (studenti se sami rozdělí do 4 skupin)

Obsahované předměty (projekt probíhá v rámci předmětů):

Konstrukce a modelování oděvů, Technologie oděvní výroby, Oděvní materiály, Stroje a zařízení, Organizace oděvní výroby, Výpočetní technika, Dějiny oděvní kultury, Praxe.

Cíl projektu

Cílem projektu je v první řadě propojení jednotlivých vědomostí a dovedností nabitých v odborných předmětech tak, aby studenti nahlédli do komplexní problematiky výroby oděvů a prošli jejími fázemi od návrhu až po zhotovení samotného oděvu. Další cíl projektu vyplývá z jeho samotné podstaty, tedy motivovat studenty k zájmu o obor a podpořit jejich tvořivé myšlení. Neméně důležitým cílem toho projektu je také fixace podaného učiva prostřednictvím vlastních zkušeností a možnost pozorování činností studentů při jiné než klasické školní činnosti.

Popis projektu

V první části projektu se budou studenti zabývat zadanými etapami vývoje oděvní kultury.

Etapy oděvní kultury zadané studentům:

- Období vrcholné gotiky (15. století)
- Renesance (15. – 16. století)
- Baroko (1618 – 1715)
- Rokoko (doba Ludvíka XV. 1723 – 1774)

Úkolem studentů bude zmapovat výše vyjmenovaná období (vypsát důležité historické události, vyhledat obrázky nejznámějších památek, popsat oděv této doby se všemi jeho součástmi, doložit ho obrázky případně vlastními skicami). Úvodní část

projektu by měla vyvrcholit vymezením několika základních a typických charakteristik oděvů vystihujících jednotlivé oděvní etapy. Tyto základní charakteristiky budou studenti potřebovat k další práci. Po této úvodní části projektu by ve třídě měly vzniknout čtyři nástěnky, které vytvoří jednotlivé skupiny studentů z výše vyjmenovaného.

Projekt bude dále pokračovat přenesením zmiňovaných základních charakteristik historického oděvu do oděvu dnešní doby a úkolem studentů bude navrhnout alespoň tři typy současného módního oblečení inspirovaného jimi prostudovaného historického období, tedy návrhy módního oblečení s prvky historické doby. Na navržené oblečení studenti vypracují kompletní stříhovou konstrukci v měřítku 1:5. V této části projektu budou zřejmě největším úskalím stříhové modelace, vyučující by jim měli věnovat zvýšenou pozornost. Návrhy oděvů studenti vyvěsí na své nástěnky.

V další části projektu budou mít studenti za úkol společně zvolit nejlepší návrh každé skupiny (po zbytek projektu pak budou studenti pracovat již jen s tímto oděvem). Na vybraný druh oděvu budou mít studenti dále za úkol zhotovit stříhovou konstrukci ve skutečné velikosti a v měřítku 1:5 zhotovit nákras stříhového položení (jednopolohu). Úkol může být dále rozšířen o vystupňování stříhové konstrukce do více velikostí a vytvoření stříhového položení pro více velikostí (vícepolohu). Studenti pak mohou vést diskuzi o tom, co je z hlediska výtěžnosti výhodnější.

V předmětu Oděvní materiály se budou studenti řízenou diskuzí snažit společně vytipovat vhodné druhy textilií, z nichž by bylo možné oděvy zhotovit. Jejich úkolem poté bude s pomocí vyučujícího vzorky textilních materiálů sehnat, provést laboratorní rozbor pro ověření vhodnosti použití a následně textilními materiály vybavit šicí dílnu.

Současně by v předmětu Technologie oděvní výroby studenti také měly přemýšlet o vhodném technologickém postupu. Úkolem studentů v této etapě projektu bude vypracovat první část technické dokumentace (technický nákras a popis a následně také technologický postup doplněný o vzorky materiálů).

V předmětu Organizace oděvní výroby studenti dostanou zadání fiktivní výrobní dílny (počet pracovníků, normu času apod.). Jejich dalším úkolem bude technickou dokumentaci doplnit o pracovní předpis, výrobní postup a plán podlaží výrobní linky.

V předmětu Stroje a zařízení budou mít studenti za úkol analyzovat veškeré strojní zařízení potřebné pro výrobu daného oděvu.

Všechny zadané úkoly by studenti měli vypracovávat na počítači a pomoci by jim s tím měli vyučující předmětu Výpočetní technika.

Celý projekt by měl vyvrcholit v prosinci, kdy by studenti daný model v šicí dílně v rámci praxe zhotovili a těsně před Vánocemi by uspořádali besídku pro celou školu, na které by celý projekt představili. V samém závěru projektu by nemělo chybět zhodnocení projektu z pohledu studentů i samotných vyučujících.

Závěr

Obsahem bakalářské práce je analýza výuky odborných předmětů na současných středních oděvních školách.

Teoretická část bakalářské práce začíná krátkou rešerší zaměřenou na nahlédnutí do historie středních oděvních škol, jejich vzniku a vývoje. Práce dále pokračuje charakteristikou studia na současných středních oděvních školách a vymezuje základní těžiště výuky, tvořivost. V této kapitole jsou dále uvedeny konkrétní obsahové složky odborného vzdělání na středních oděvních školách a charakterizovány jednotlivé profilové předměty.

Nedílnou součástí teoretické části bakalářské práce je vymezení pedagogického pojmu „vyučovací metoda“ vyjadřujícího způsob jak při vyučování naučit látku. Na závěr teoretické části je uvedena tabulace vyučovacích metod a jejich charakteristika.

Úvodem do experimentální části bakalářské práce je zhodnocení výuky ve smyslu souladu jednotlivých odborných (profilových) předmětů s moderním rozvojem vědy, techniky a moderních metod vzdělávání pomocí dotazníků směřovaných k učitelům jednotlivých odborných předmětů.

Na základě dotazníkového šetření je v další části práce navrhnut nástin řešení v kompilaci s jednotlivými vyučovacími metodami. Protože však největším problémem současného školství (patrným i z dotazníků) je nedostatek financí a některá mnou zmiňovaná řešení vedoucí ke zkvalitnění vyučování neleze v dohledné době vyřešit (např. kvalitnější a modernější vyučovací pomůcky) jeví se jako východisko a další možností vedoucí ke zkvalitnění vyučování na oděvních školách použití moderních vyučovacích metod.

Jednou z moderních vyučovacích metod je projektové vyučování, které propojuje jednotlivé předměty a poskytuje studentům ucelený soubor vědomostí a dovedností neodtržený od reality, tím zvyšuje jejich aktivitu, motivaci a především tvořivost, která je v oděvním oboru nesmírně důležitá.

Seznam použitých zdrojů

- [1] HORA-HOŘEJŠ, P. Toulky českou minulostí 5. 1.vyd. Český Těšín : Baronet & via facti, 1996.
- [2] HORÁK, J. a KRATOCHVÍL, M. Nástin dějin pedagogiky. 3.vyd. Liberec : TUL, 2001. ISBN 80-7083-472-2.
- [3] LOKŠOVÁ, I a LOKŠA, J a DOBAL, J. Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole. 1.vyd. Praha : Portál, 1999. ISBN 80-7178-205-X.
- [4] MAISEL, E A LOUPOVÁ, H. Trénink kreativity. 1.vyd. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-677-2.
- [5] PETROVÁ, A. Didaktika a tvořivost. 1.vyd. Liberec : TUL, 1995. ISBN 80-7083-173-1
- [6] DOBROVSKÁ, D. Pedagogická a psychologická příprava učitelů odborných předmětů. 1.vyd. Praha : ISV, 2004. ISBN 80-86642-33-X.
- [7] HORÁK, J. a KÓLÁŘ, Z. Obecná pedagogika. [skripta]. Liberec : TUL 2004.
- [8] MOJŽÍŠEK, L. Vyučovací metody. 1.vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1975.
- [9] MAŇÁK, J A ŠVEC, V. Výukové metody, Brno : Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.
- [10] MAŇÁK, J. Nárys didaktiky. 1.vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1994.
- [11] PRŮCHA, J. a WALTEROVÁ, E. a MAREŠ, J. Pedagogický slovník. 1.vyd. Praha : Portál, 1995. ISBN 80-7178-029-4.
- [12] PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. 3.vyd. Praha : Portál, 2007. ISBN 80-7367-047-X.
- [13] NOVÁ, E. Pomůcky pro výuku. [Bakalářská práce]. Liberec : TUL, 2005.
- [14] NOVÁČKOVÁ, J. Vývoj, současný stav a perspektivy středních odborných škol textilních v ČR. [Bakalářská práce]. Liberec : TUL, 2004.
- [15] www.projektovevyucovani.cz

Seznam příloh

Příloha 1

Seznam škol, kterým byl elektronickou poštou zaslán dotazník.

Příloha 2

Vyhodnocení dotazníků.

Příloha 3

Příklad využití interaktivní tabule k výuce předmětu Oděvní technologie.

Příloha 1

Seznam obeslaných škol

1. SŠPST a VOŠ Chrudim
2. VOŠON a SPŠO Praha
3. SPŠT v Liberci
4. Střední škola oděvní Prostějov, s. r. o.
5. SPŠO Prostějov
6. Střední škola oděvní a obchodně podnikatelská Frýdek – Místek
7. Střední umělecko průmyslová škola s. r. o. Frýdek – Místek
8. SOŠ Oděvní a SOU Krejčovské Červený Kostelec
9. Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Třeboň
10. Střední odborná škola, s. r. o. EDUCA Nový Jičín
11. Střední škola oděvní a služeb Vizovice
12. Střední škola uměleckoprůmyslová Ústí nad Orlicí
13. VOŠ a SUPŠ, Brno
14. Gymnázium, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště o. p. s. Litoměřice
15. Střední odborná škola a střední odborné učiliště Pardubice
16. Střední umělecko průmyslová škola Jihlava

Dotazník byl anonymní a proto není zřejmé, které školy z výše uvedených dotazník vyplnily a odeslaly zpět.

Příloha 2

Přehled dotazovaných informací

Tab. 1: Předmět Konstrukce a modelování oděvů

Konstrukce a modelování oděvů		
Otázka č.	Škola č.	Odpověď
1	1	VŠST Liberec - technologie textilu a oděvnictví
	2	SOU (dámská krejčová), SPŠCH (oděvnictví), OU (učitelství odborných předmětů)
	3	SPŠ Skuteč (dámská krejčová), SPŠ oděvní Prostějov, PF Hradec Králové
	4	SPŠT (modelářství a návrhářství oděvů), VOŠT Brno (Textilní výtvarník)
	5	TUL (oděvnictv)
2	1	DPS, Kurzy počítačů, Střihové konstrukce Müller & Sohn, Kurz Power Point
	2	ICT - uživatelské znalosti
	3	Základní i pokročilý kurz střihových konstrukcí Müller & Sohn,
	4	DPS, Specializacev pedagogice (Univerzita T. Bati ve Zlíně, obor Sociální pedago.)
	5	Počítačové kurzy, digitální zpracování videa a DVD, Módní trendy (pravidelně)
3	1	Cvičební texty vytvořene školou, Dějiny odívání 1996
	2	KS prádlo 1966, KS základy 1976, KS pro I. A II. Roč. SPŠO 1964
	3	Škola střihů 2000, KS dám. Oděvů pro II. A III. r. SOU 1986, Odborné kreslení 1986
	4	Škola střihů 2000, KS prádlo 1966, KS pánských oděvů 1985
	5	Soubor učebnic KS, Podklady VÚO v Prostějově
4	1	Na požádání všechny které používá učitelka k výuce
	2	žádné
	3	KS dám. Oděvů 1986, Odborné kreslení 1986
	4	Na požádání všechny které používá učitelka k výuce
	5	Pouze poznámky z výuky
5	1	Rundschau, TextilŽurnál
	2	Burda
	3	Burda
	4	TextilŽurnál
	5	Rundschau
6	1	Veletrhy (Styl a Kabo Brno), exkurze (firma DEVA Frýdek Místek)
	2	Veletrhy (Styl a Kabo Brno), exkurze (soukromé firmy v okolí)
	3	Veletrhy (Styl a Kabo Brno)
	4	Veletrhy (Styl a Kabo Brno)
	5	Módní vletrhy a výstavy v Praze, Exkurze (OP Prostějov, Moděva, Koutný)
7	1	rýsovací pomůcky
	2	zpětný projektor
	3	rýsovací pomůcky
	4	rýsovací pomůcky
	5	rýsovací pomůcky, módní obrázky
8	1	Ano, prezentace Power Poin, vizualizér, internet
	2	Ne
	3	Ne
	4	Ne
	5	Ano, interaktivní tabule

Tab. 2: Předmět Technologie oděvní výroby

Technologie oděvní výroby		
Otázka č.	Škola č.	Odpověď
1	1	VŠST Liberec - technologie textilu a oděvnictví
	2	SOU (dámská krejčová), SPŠO Prostějov, VŠST Liberec (oděvnictví - pletařství)
	3	SPŠ Skuteč (dámská krejčová), SPŠ oděvní Prostějov, PF Hradec Králové
	4	SPŠT (modelářství a návrhářství oděvů), 10 let praxe v oděvnictví
	5	VŠST Liberec
2	1	DPS, Kurzy počítačů, Kurz Power Point
	2	ICT - uživatelské znalosti, etická výchova
	3	Zpracování oděvů s novými výztužnými materiály
	4	DPS
	5	DPS (Pedagogická fakulta UK 1975)
3	1	Cvičební texty vytvořené školou, Oděvní technologie I, II, III 2000
	2	OT I. až III. 2002, Prospekty z veletrhů a výstav, Konfekce v pletařském prům. 1988
	3	Technologie oděvů prádla 1984, OT I. až III. 2002
	4	OT I. Až III. 2002, Skripta TUL OT, OT 1987, Texty vytvořené školou
	5	Oděvní technologie I. II. III. 2000
4	1	Na požádání všechny které používá učitelka k výuce
	2	OT I. A III. 2002
	3	žádné
	4	Texty vytvořené školou
	5	Oděvní technologie I. II. III. 2000
5	1	TextilŽurnál
	2	TextilŽurnál, Móda revue
	3	žádné
	4	TextilŽurnál
	5	žádné
6	1	Veletrhy (Styl a Kabo Brno), exkurze (firma DEVA Frýdek Místek)
	2	Veletrhy (Styl a Kabo Brno), exkurze (soukromé firmy v okolí)
	3	Veletrhy (Styl a Kabo Brno), výstava B Matragi
	4	Veletrhy (Styl a Kabo Brno)
	5	Premier Vision Paříž, Exkurze (OP Prostějov, TIMO Litoměřice)
7	1	vzorníky
	2	vzorníky
	3	vzorníky
	4	vzorníky
	5	Názorné šité ukázky a hotové výrobky
8	1	Ano, prezentace Power Poin, vizualizér, internet
	2	Hledání novinek z internetu
	3	Ano, sestavování technologických popisů v MS word
	4	Ne
	5	Ne

Tab. 3: Předmět Oděvní materiály

Oděvní materiály		
Otázka č.	Škola č.	Odpověď
1	1	Součástí předmětu technologie oděvní výroby
	2	SOU (dámská krejčová), SPŠO Prostějov, VŠST Liberec (oděvnictví - pletářství)
	3	SPŠ Skuteč (dámská krejčová), SPŠ oděvní Prostějov, PF Hradec Králové
	4	VŠST (oděvnictví - pletářství)
	5	VŠST Liberec
2	1	Součástí předmětu technologie oděvní výroby
	2	ICT - uživatelské znalosti, etická výchova
	3	Seminář (Nové trendy v oděvních materiálech)
	4	Kurz Zbožiznalství na TUL
	5	Ne
3	1	Součástí předmětu technologie oděvní výroby
	2	Oděvní materiály I a II 2002, Malá encyklopedie odívání 1987, Katalogy tkanin
	3	Textilní materiály pro I. až III. Roč. SOU 1988, OM 2000, OM 1988
	4	Textilní materiály 1984, Textilní materiály 1992 Zbožiznalství skripta TUL 1996
	5	žádné
4	1	Součástí předmětu technologie oděvní výroby
	2	Oděvní materiály I a II 2002
	3	Oděvní materiály 1988
	4	Textilní materiály 1984, na požádání i ostatní
	5	žádné
5	1	Součástí předmětu technologie oděvní výroby
	2	Textil Žurnál, Móda revue
	3	žádné
	4	TextilŽurnál, Móda revue
	5	Textil Žurnál
6	1	Součástí předmětu technologie oděvní výroby
	2	Veletrhy (Styl a Kabo Brno), exkurze (soukromé firmy v okolí)
	3	Veletrhy (Styl a Kabo Brno)
	4	Veletrhy (Styl a Kabo Brno)
	5	Veletrhy (Styl a Kabo Brno)
7	1	Součástí předmětu technologie oděvní výroby
	2	vzorky textilií a prospekty firem
	3	vzorníky oděvních materiálů
	4	vzorníky oděvních materiálů
	5	Vzorky textilií, mikroskopy
8	1	Součástí předmětu technologie oděvní výroby
	2	Ne
	3	Ne
	4	Ano, promítání z CD
	5	Ne

Tab. 4: Předmět Stroje a zařízení

Stroje a zařízení		
Otázka č.	Škola č.	Odpověď
1	1	Nevyučuje se
	2	SOU (dámská krejčová), SPŠO Postějov, VŠST Liberec (Oděvnictví - pletářství)
	3	SPŠ Skuteč (dámská krejčová), SPŠ oděvní Prostějov, PF Hradec Králové
	4	Součástí předmětu Technologie oděvní výroby
	5	TUL (oděvnictví)
2	1	Nevyučuje se
	2	ICT - uživatelské znalosti, etická výchova
	3	NE
	4	Součástí předmětu Technologie oděvní výroby
	5	Ne se strojním zaměřením
3	1	Nevyučuje se
	2	Oděvní stroje a zařízení I a II 2000, Stroje a zařízení v oděvní výrobě 1984
	3	Stroje a zařízení v oděvní výrobě 1984, Oděvní stroje a zařízení pro oděvní ob. 1995
	4	Součástí předmětu Technologie oděvní výroby
	5	Oděvní stroje a zařízení I a II 2000
4	1	Nevyučuje se
	2	Oděvní stroje a zařízení I a II 2000
	3	Žádné
	4	Součástí předmětu Technologie oděvní výroby
	5	Oděvní stroje a zařízení I a II 2000
5	1	Nevyučuje se
	2	TextilŽurnál, Móda revue
	3	Žádné
	4	Součástí předmětu Technologie oděvní výroby
	5	Žádné
6	1	Nevyučuje se
	2	Veletrhy (Styl a Kabo Brno), exkurze (soukromé firmy v okolí)
	3	Veletrhy (Styl a Kabo Brno)
	4	Součástí předmětu Technologie oděvní výroby
	5	Ne se strojním zaměřením
7	1	Nevyučuje se
	2	Šicí stroje v dílnách a prospekty firem
	3	Části šicích strojů, prospekty šicích strojů, žehlící a řezací techniky
	4	Součástí předmětu Technologie oděvní výroby
	5	Strojní součásti
8	1	Nevyučuje se
	2	Ano, CD od výrobců šicích strojů
	3	Ne
	4	Součástí předmětu Technologie oděvní výroby
	5	Ne

Tab. 5: Předmět Organizace oděvní výroby

Organizace oděvní výroby		
Otázka č.	Škola č.	Odpověď
1	1	VŠST Liberec - technologie textilu a oděvnictví
	2	Nevyučuje se
	3	SPŠ Skuteč (dámská krejčovná), SPŠ oděvní Prostějov, PF Hradec Králové
	4	Součástí přemětu technologie oděvní výroby
	5	Nevyučuje se
2	1	DPS, Kurzy počítačů, Kurz Power Point
	2	Nevyučuje se
	3	Ne
	4	Součástí přemětu technologie oděvní výroby
	5	Nevyučuje se
3	1	Cvičební texty vytvořene školou
	2	Nevyučuje se
	3	Pokroky vědy a techniky v textilním průmyslu 1981
	4	Součástí přemětu technologie oděvní výroby
	5	Nevyučuje se
4	1	Cvičební texty vytvořene školou
	2	Nevyučuje se
	3	Žádné
	4	Součástí přemětu technologie oděvní výroby
	5	Nevyučuje se
5	1	TextilŽurnál
	2	Nevyučuje se
	3	Žádné
	4	Součástí přemětu technologie oděvní výroby
	5	Nevyučuje se
6	1	Veletrhy (Styl a Kabo Brno), exkurze (firma DEVA Frýdek Místek)
	2	Nevyučuje se
	3	Veletrhy (Styl a Kabo Brno)
	4	Součástí přemětu technologie oděvní výroby
	5	Nevyučuje se
7	1	Žádné
	2	Nevyučuje se
	3	Pracovní předpisy firem, sborník normativů
	4	Součástí přemětu technologie oděvní výroby
	5	Nevyučuje se
8	1	Ano, příprava technické dokumentace v MS word
	2	Nevyučuje se
	3	Ne
	4	Součástí přemětu technologie oděvní výroby
	5	Nevyučuje se

Příloha 3

Příklad využití interaktivní tabule k výuce předmětu Oděvní technologie v podobě jednoduchých doplňovaček

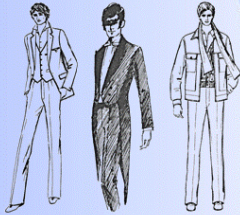
Pánská košile - rozdělení

Druhy pánských košil:

- a) společenské (fraková, smokingová),
- b) klasické (košile do obleků),
- c) pro volný čas (polokošile, sportovní košile).

obrázek č. 1:
obrázek č. 2:
obrázek č. 3:

1. 2. 3.

Úkol:
napište která košile je vhodná do pánského oblečení na obrázcích.

Obr. 1: Úkol číslo 1

Řešení – pánská košile - rozdělení

Druhy pánských košil:

- a) společenské (fraková, smokingová),
- b) klasické (košile do obleků),
- c) pro volný čas (polokošile, sportovní košile).

obrázek č. 1: **polokošile**
obrázek č. 2: **fraková košile**
obrázek č. 3: **klasická košile**

1. 2. 3.

Úkol:
napište která košile je vhodná do pánského oblečení na obrázcích.

Obr. 2: Řešení úkolu číslo 1

Materiály pro výrobu pánských košil

Klasické košile, společenské košile - popelín

Košile pro volný čas – bavlněný flanel

Úkol:
nakreslete vazbu nejčastěji používaných látek na košile

Obr. 3: Úkol číslo 2

Řešení – materiály pro výrobu pánských košil

Klasické košile, společenské košile - popelín

Košile pro volný čas – bavlněný flanel

Úkol:
nakreslete vazbu nejčastěji používaných látek na košile

Obr. 4: Řešení úkolu číslo 2

Analýza dílů a součástí

Na košily se vypracovává:

- a) dvouvýpustková kapsa
- b) nakládaná kapsa
- c) měchová kapsa
- d) švová kapsa

Průkrčník je zapraven:

- a) kapucí
- b) výstřihem
- c) rozparkem
- d) límcem

Rukáv košile je:

- a) hlavicový všitý do uzavřeného průramku
- b) klínový
- c) kimonový
- d) hlavicový všitý do otevřeného průramku

Úkol:

podtrhněte správnou součást košile

Obr. 5: Úkol číslo 3

Řešení – analýza dílů a součástí

Na košily se vypracovává:

- a) dvojjvýpustková kapsa
- b) nakládaná kapsa
- c) měchová kapsa
- d) švová kapsa

Průkrčník je zapraven:

- a) kapucí
- b) výstřihem
- c) rozparkem
- d) límcem

Rukáv košile je:

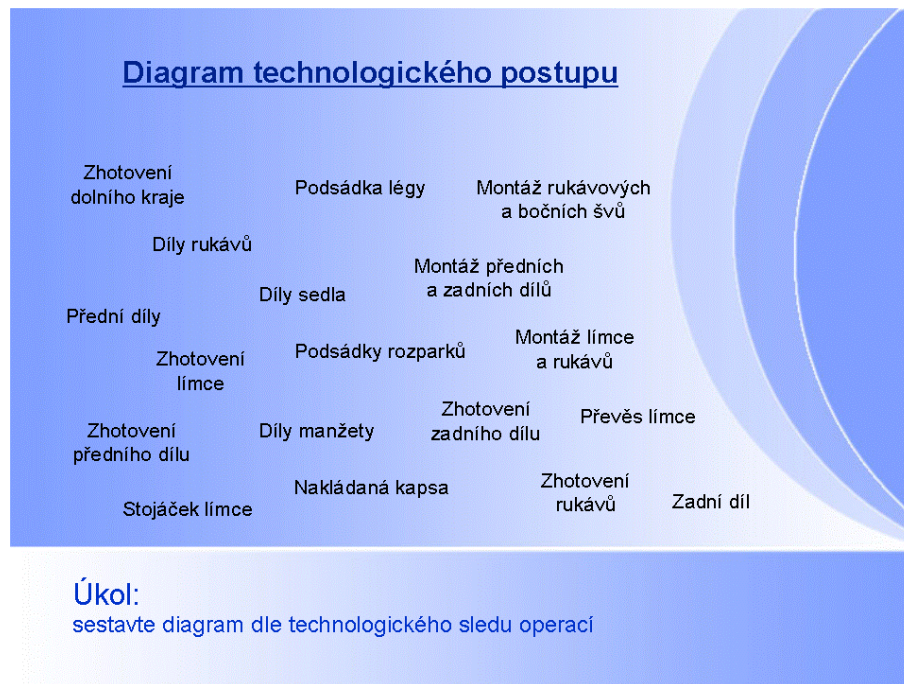
- a) hlavicový všitý do uzavřeného průramku
- b) klínový
- c) kimonový
- d) hlavicový všitý do otevřeného průramku

Úkol:

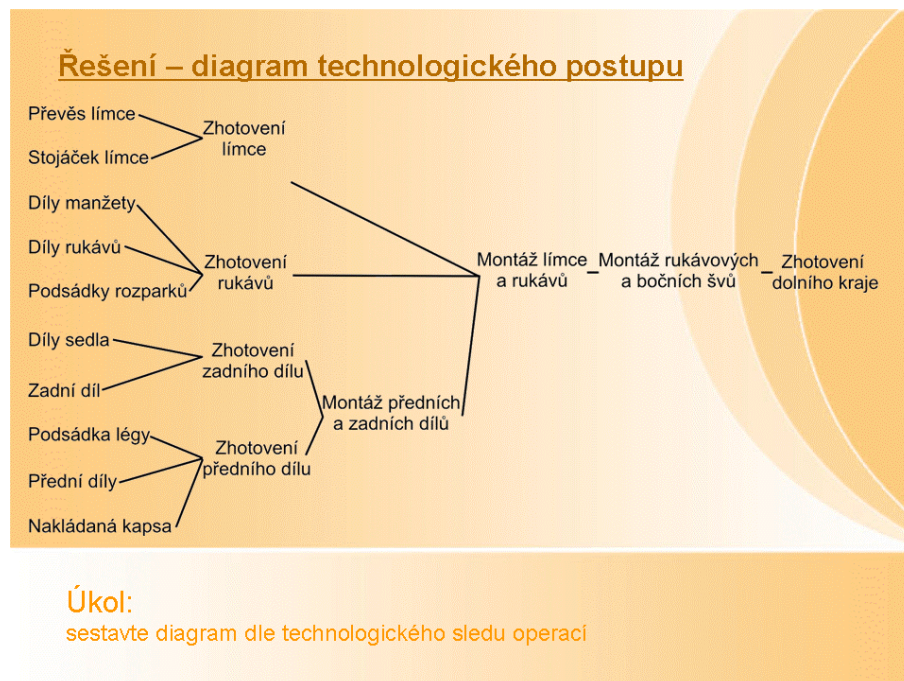
podtrhněte správnou součást košile

Obr. 6: Řešení úkolu číslo 3

Obr. 7: Úkol číslo 4

Obr. 8: Řešení úkolu číslo 4

Technologie vypracování nakládané kapsy

1. *Podlepit* rubní stranu podsádky.
2. Začistit okraje kapsy *obnitkováním*.
3. *Předžehlit* kapsové kraje dle šablony.
4. Prošit horní *kraj* kapsy.
5. Naložit kapsu na označené místo dílu oděvu a *našít*.

přišít   obnitkováním   podžehlit   kraj
zažehlit   všít
našít   okraj
založit   předžehlit   podlepit   zaobroubením

Úkol:
doplňte správný výraz

Obr. 9: Úkol číslo 5

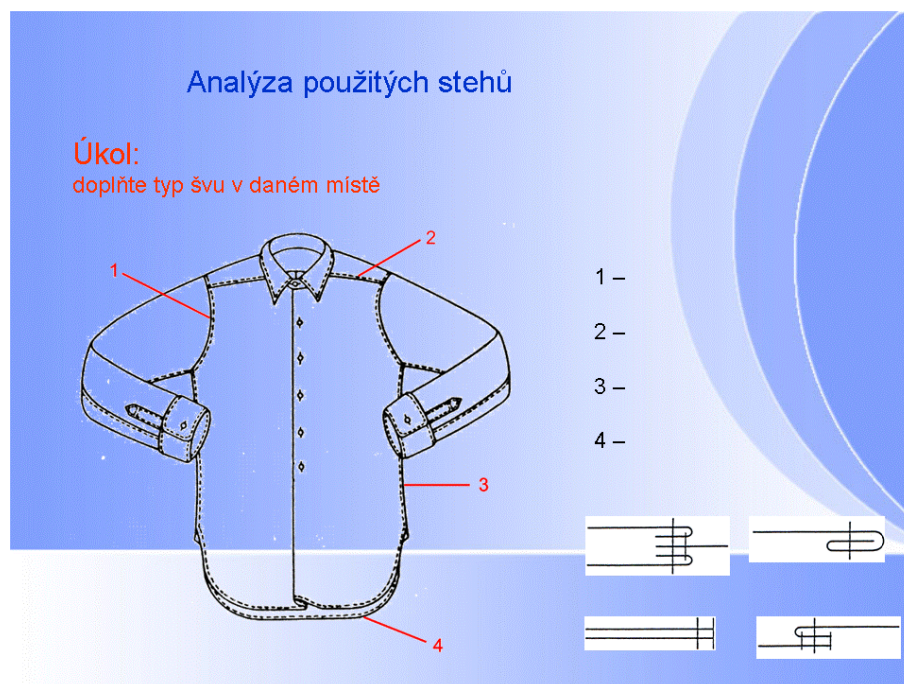
Řešení – technologie vypracování kapsy

Úkol:
doplňte správný výraz

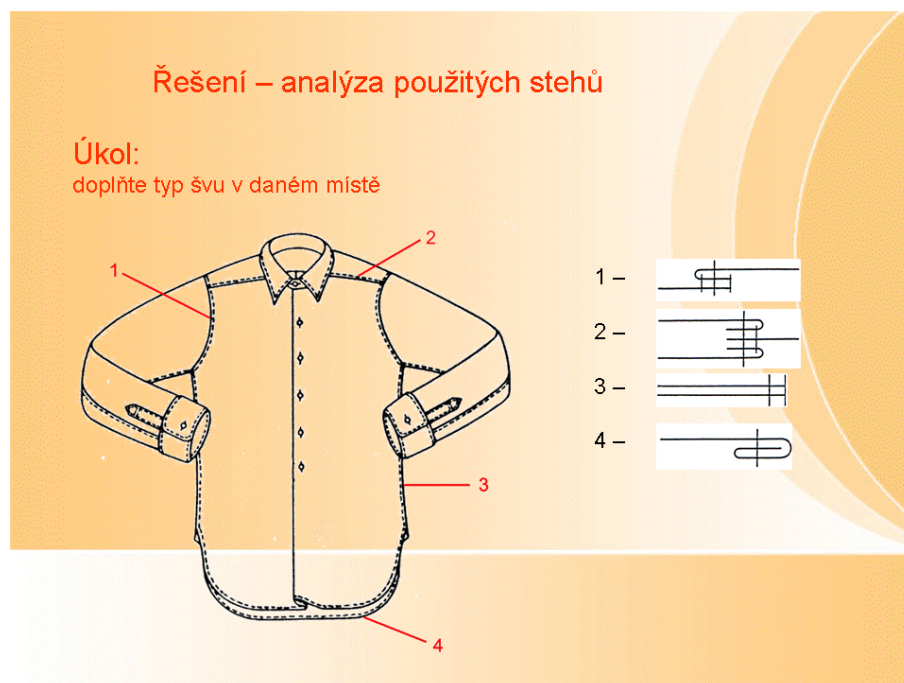
1. **Podlepit** rubní stranu podsádky.
2. Začistit okraje kapsy **obnitkováním**.
3. **Předžehlit** kapsové kraje dle šablony.
4. Prošit horní **kraj** kapsy.
5. Naložit kapsu na označené místo dílu oděvu a **našít**.

přišít   obnitkováním   podžehlit   kraj   všít
našít   okraj
založit   předžehlit   zažehlit   zaobroubením
podlepit

Obr. 10: Řešení úkolu číslo 5

Obr. 11: Úkol číslo 6

Obr. 12: Řešení úkolu číslo 6